

Být designérem

Být dobrým designérem znamená učit se o našich zákaznících, „divácích“. Jaký design lidé v té které době vnímají a považují za atraktivní? Co je konkrétně na našem designu nejvíce baví a vzrušuje? Jsou to lesklé povrchy, symetrie a zarovnání nebo volba barev a barevných tónů nesoucích specifický styl a náladu? Vhodně zvolené a patřičně velikostně odstupňované fonty, které jsou ještě dříve než je čteme nositeli určitého postoje, názoru, dojmu a především nositeli struktury, díky které se dokážeme v dokumentu lehce orientovat?

Být webdesignerem

Doba se mění a s ní i styl a je hlavně na nás, abychom dokázali potřeby a nálady doby vytušit a vyzorovat, což může být na dynamicky se rozvíjejícím poli webového designu úkol na výsost obtížný. Ať je to otázka estetiky, trendu, stylu nebo samotné zobrazované technologie používaných zařízení nebo vývoj v samotné struktuře použitého kódovacího jazyka webu a jeho předpisů pro použití grafických či animovaných prvků.

Web je jedním z nejrychleji se měnících médií. Nové technologie s sebou nesou nové vývojářské techniky a trendy. Tyto vývojářské techniky vedou k dalším a dalším trendům a vzorům návrhů a realizací nespočtu webových stránek.

Díky přijetí nástrojů založených například na možnostech programovacího jazyka Javascriptu, tvarují podobu webových stránek stále více knihovny, jako je třeba jQuery. Animační nástroj Flash a jeho využití se již stále více vytrácí v záplavě vývojářských nástrojů a již de facto není standardem pro efekty a animacemi překypující weby. I když kdo ví, možná opět zažije svoji renesanci.

Naštěstí v grafickém designu neexistují pouze technologie a ovlivňované principy, ale rovněž neměnné vizuální faktory, které jsou univerzální a dobově prostupné. Mluvím o samotném vizuálním jazyce, započatém již v samém rozkvětu prvních lidských druhů období prehistorie. Mluvím o jazyce, který je v mnoha faktorech prostorově a dobově univerzální, prostupný, generující se, živý.

Být kodérem

Budete jistě namítat, že jako grafický designer můžete být pouze další součástíku celku, a že váš design budou do jazyka webu zpracovávat jiní. Můžete mít pravdu. Z vlastní praxe mohu potvrdit, že tento postoj je adekvátní, nicméně mezi vaší úžasnou grafikou a úspěšně běžícím webem zavěšeným na internetu může být dlouhá cesta plná kompromisů a ladění s kódem webu. Měli by jste alespoň částečně pochopit, jak web a grafika na něm funguje a pochopit základní principy a aktuální trendy v technologiích, aby jste věděli, jak moc se jako grafici můžete ve svých návrzích „rozmáchnout“. Svůj design a jeho funkčnost musíte často následně umět vhodně argumentovat a obhájit k prosazení estetické kvality návrhu a ke společné spokojenosti všech zúčastněných nad realizovaným dílem.

Ferda mravenec - práce všeho druhu

Uklidněním může být, že mnoho úkonů v rámci vývoje nových stránek za vás mohou řešit druzí – spolupracovníci, kolegové v práci, kamarádi na Skypeu či v diskusních fórech odborných webů atp.

V této souvislosti je důležité si v odvětví webového designu uvědomit svoji roli a rozvrhnout své síly. V současnosti existuje mnoho modulárních a přednastavených řešení, díky

kterým již nepotřebujeme ani znát základní HTML jazyk, kterým je web tvořen. To však neznamená, že nám či našim zákazníkům bude takové „rychloukašené“ řešení stačit. Profesionální osobitý a na míru šitý web vyžaduje mnoho trpělivosti a ladění. Nedělejme ze sebe Ferdy mravence. Je dobré si vyzkoušet věci od píky a projít si celým procesem od návrhu až po realizaci, nicméně se nebojme věci sahající nad naše síly přenechat pověřenějším. Je mnoho nástrojů, které nám usnadňují život a substituují naši neznalost pomocnou berličkou. Když však dojde na specifické svízele a ladění finální podoby webu, jsme rádi, že máme v dosahu profesionála v té které konkrétní oblasti a ne pouze dalšího Ferdu mravence, pracovníka všeho druhu...

Jazyk grafického designu

V rámci této kapitoly budeme rozebírat z jakých jednotlivých elementů a částí se grafický design skládá, jaké prvky používá k dosažení potřebné nálady a dojmu - ať na úrovni konkrétního, abstraktního či podvědomého sdělení.

Základní prvky grafického designu

Na školách zabývajících se designem se učíme o základních elementech grafického designu. Berme to jako základní vizuální/grafickou abecedu, jejímž naučením získáme racionální kontrolu nad naším dílem a zároveň schopnost ohájit si náš design před klientem.

- 1. Barva**
- 2. Tonalita**
- 3. Materiál / Textura**
- 4. Tvar**
- 5. Jednotná forma**
- 6. Prostor**
- 7. Linie**
- 8. Písmo**

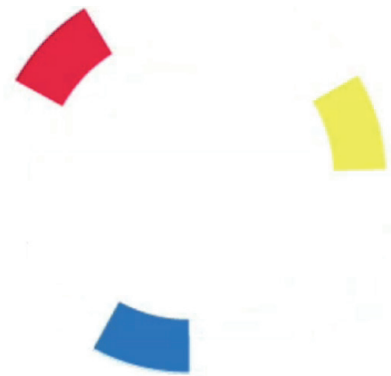
1. Barva

Pomocí barvy můžeme nastolit konkrétní emoci a náladu, která podtrhuje charakter dané firmy nebo konkrétního produktu. K pochopení základních pravidel barev si pomůžeme diagramem barevného spektra.

Primární barvy:

červená, modrá, žlutá

Sekundární barvy:

oranžová, fialová, zelená

Tyto sekundární barvy vznikají smícháním barev primárních. Modrá a červená vytvoří fialovou, žlutá a červená vytváří oranžovou, žlutá a modrá tvoří zelenou...

Terciární barvy:

barvy, které vznikají smícháním primární barvy se sekundární barvou.

Harmonická pravidla

Toto barevné spektrum může pomoci k hledání barevných harmonií. Tedy takových barevných kombinací, které lahodí lidskému oku a nesou s sebou další významné myšlenkové konotace.

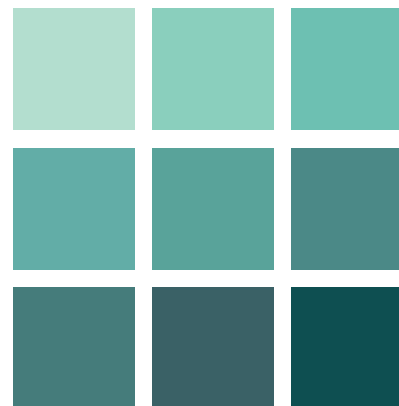
Barvy teplé a studené

V rámci členění barev můžeme barvy dále v základě posuzovat podle jejich tepelnostního spektra.

Monochromatické (jednobarevné) barvy

Jedná se o barevné harmonie vycházející z jediné barvy přecházející od světlé po tmavou variantu. Na těchto barevných harmoniích nelze nic zkazit. Vždy budou lahodit lidskému oku,

protože jednotlivá políčka ctí základní barvu, ze které vyšly. Design tohoto typu je sice pěkný, ale častokrát by se mohl považovat za nudný, neodvážný a špatně zapamatovatelný. V tomto barevném systému návrhům chybí výraznost, kontrast a jednoznačné odstupňování informací.

Komplementární barvy

Jsou to barvy, které jsou si v rámci barevného spektra protilehlé.

Tyto barevné dvojice mají tu vlastnost, že při dopadu na sítnici oka vytvářejí nejvyšší kontrast.

Rozložené komplementární barvy

Jsou složeny z jedné barvy přímé a dvou barev terciárních.

Analogické barvy

Analogické barevné harmonie jsou složeny z barev, které spolu v rámci barevného kruhu sousedí.

Dovětek: V rámci programů jako je Illustrator se můžeme setkat s dalšími harmonickými pravidly, které v rámci palety barev pouze rozvíjejí základní pravidla zmíněná výše.

Doporučené zdroje

Firma Adobe vydala k dispozici mnoho pomůcek. Jednou z nich je on-line nástroj <http://kuler.adobe.com/>, který umožňuje vybírat barvy podle klíčových slov, oblíbenosti atd.

<http://www.colorexplorer.com/colormatch.aspx>

<http://www.colorhunter.com/>

<http://colorschemedesigner.com/>

<http://www.colourlovers.com/>

Trendy barevnosti v módě:

<http://www.colorsolutionsinternational.com/>

Psychologie a symbolická řeč barev

Každá barva má svůj význam daný svojí kulturní a historickou tradicí, geografickým kontextem, módou, stylem.

Červená barva

Červená je výrazem životní síly, aktivity, potěšení z činnosti a také barvou dobrého kontaktu s okolím. Značí touhu po silných a hlubokých zážitcích, po úspěchu. Přednost jí proto dávají lidé cílevědomí, energičtí, tvořiví, schopní usilovné práce a soustředěného vypětí, ale také „prudšové“ a násilníci.

Symbolická řeč:

Je až udivující, jak často mají symbolické významy jednotlivých barev u různých národů společné rysy. Téměř vždy a téměř všude byla první barvou červená. Symboliku jí propůjčují krev a oheň, je to barva životní síly. Jak dokazují archeologické nálezy z období mladého paleolitu, pravěký člověk si touto barvou maloval tělo. Mrtví byli obalováni červeným okrem nebo pohřbíváni s miskami krevele - červeň měla dodat sílu a život posmrtnému bytí. Tatáž symbolika se zřejmě uplatňuje v otiscích červeným okrem na soškách Venuší z téhož období. Zde je červená i barvou plodnosti. Také staří Egypťané prý každoročně natírali červenou barvou na ochranu a povzbuzení plodnosti stromy, dobytek, a ovšem i příslušné modly. Později se červená stala symbolem lásky a vášně. Řecký bůžek Eros nosí červený plášť, červená je posvátnou barvou indické bohyně Lakšmí, dárkyně lásky, zdraví, krásy a štěstí. V křesťanské symbolice je jedinou barvou, u níž se rozlišuje od-

stín: jasná červeň, karmazín, značí lásku, purpur mučednictví.

Zvláštností barevné symboliky je její dvojnásobnost: každá barva má svou dobrou i zlou podobu. Červená je také barvou krvavého násilí, barvou válek a válečníků. Vítězní generálové ve starém Římě si pomazávali tváře červenou barvou, Indiáni si při vyhlášení války natírali červenou hlinkou obličej i celé tělo: proto, nikoli pro barvu kůže, která je žlutohnědá, dostali od bílých dobyvatelů přezdívku rudoši.

Prolití krve znamená také utrpení a smrt. V astrologii patří červená neblahé planetě, válečníku Martovi, a řecký básník Homér dává smrti přídomek „purpurově zbarvená“. Ale zrovna tak červená podle dávných představ chránila proti nemocem, čarám a kouzlům. Nosily se červené amulety, červená krev obětních zvířat měla chránit před onemocněním a neštěstím, červené světlo zadržovalo zlé duchy a demony. Jindy zase měla červená duchy přivolávat: byla přece barvou pekla a pekelný kníže Mefisto nosil rudý plášť. Červená zvířata, liška nebo veverka platila za zvířata ďábelská, ryšaví lidé byli vystaveni posměchu a hanbě. Egypťští písaři namáčeli své pero do červeného inkoustu, jestliže měli zaznamenat slova neblahé věštby nebo napsat jméno Apofise, hada neštěstí, či Setha, boha zla. Zato ve staré Číně byl rumělkový inkoust privilegovaný a směla s ním psát jediná osoba v říši - císař.

Zelená barva

Ten, kdo dává přednost zelené barvě bude zřejmě za všech okolností stát na svém a nezalekne se žádných překážek. Má sklon pečovat o druhé, ale také je rád ovládá a kontroluje. Touží po obdivu a uznání. V Lüscherově testu zelenou, vlastně modrozelenou, volí lidé stateční, houževnatí, ale také umínění a málo přispůsobiví - ti, co se o nich říká, že jsou schopni „jít hlavou proti zdi“.

Symbolická řeč:

Zelená byla vždy symbolem života, znovuzrození, svěžesti a mládí, přírody, jara a naděje - v tom se shodovala všechna náboženství, víry a kultury. Každé zelené jaro ujišťuje člověka, že smrt byla zažehnána, že se znovu obnoví život. Zelená byla barvou řecké Afrodítý, zrozené ze zeleného moře, i barvou staroitalské bohyně jara Venuše. Višnu, indický bůh udržující svět, vystupuje v jedné ze svých avatár, převtělení, jako zelená želva. Aztékové vkládali mrtvým panovníkům do těla místo srdce zelený kámen chalchihuitl, symbol znovuzrození, egyptští mumifikátoři používali ke stejnému účelu posvátného brouka skarabea zhotoveného ze zeleného drahokamu smaragdu.

Ale i zelená má svou odvrácenou tvář: je to barva zlých duchů a démonů, zelený vodník s mokrým šosem loví dušičky a strašidlům kosmického věku, Marťanům, dává lidská fantazie obvykle podobu ošklivých zelených mužíčků.

Modrá barva

Psychologové zjistili, že modrá je barvou klidu, uspokojení, souladu. Mají ji rádi lidé citliví, s bohatým vnitřním životem, hledající lásku a oddanost, romantici - prostě oni tišší introverti. Symbolizuje něhu, věrnost, důvěru, oddanost a tradici. Dávají jí také přednost lidé, kteří touží po klidu: unavení, přepracovaní, i ti, co nemají rádi změny.

Symbolická řeč:

Modrá je barva vody a vzduchu, nekonečného průzračného nebe. Je nejčastější barvou připisovanou bohům. Nejvyšší egyptský bůh Amón je moudrý, což upomíná na jeho kosmický původ, ostatním egyptským bohům se na nástěnných malbách dělají barvou z prášku kamene lapis lazuli, podle kterého dostal azur své jméno, alespoň vlasy a paruky. Mexický bůh Quetzalcoatl, Opeřený had, stvořitel Aztéků, je rovněž modrý. Indické bohy poznáme podle sinavě modré pleti, germánský Odin nosí modrý šat, gotická Panna Marie se halí do modrého pláště a modré pozadí na renesančních obrazech je symbolem nekonečnosti božského vesmíru. Ale modrá, barva měsíčního svitu, může být také barvou tajuplných mocností, dobrých i zlých. Bludičky lákají modrým světýlkem, koboldi, vodní a horští duchové, jsou modří, modré jsou v pohádkách čarovné květy, které je nutno hledě modrý je pták štěstí.

Hnědá barva

Hnědá barva je spojena s představou tělesných požitků. Mají ji rádi ti, které ze všeho nejvíc zajímá jejich vlastní pohodlí, ale také lidé unavení a vyčerpaní, kteří touží po odpočinku. Odmítají ji ti, kdo „životem v teplíčku“ pohrdají, kdo se chtějí odlišit od průměru, být výjimeční. Vyrovnaný člověk má k hnědé obvykle víceméně lhostejný postoj.

Černá barva

Černá je nejtmaší barva, vlastně bychom ji za barvu ani neměli pokládat. Barvy přece patří světlu a černá tmě. Pokud jí někdo dává přednost, znamená to, že odmítá svůj úděl. Černá je barvou vzdoru a protestu. V testu tato neobvyklá volba vždycky upozorňuje na nějaký závažný vnitřní konflikt.

Symbolická řeč:

Černá je barvou tmy, symbolem smutku, zániku a smrti.

V biblické Apokalypse, která vypráví o zkáze světa, se praví, že slunce „zčernalo jako smuteční šat“. Černé šaty, černé vlajky, černé lodní plachty znamenají vždy něčí smrt. Podle řecké báje ohlásil hrdina Théseus před svou plavbou na Krétu, že černé plachty jeho lodi budou nahrazeny bílými, bude-li plavba úspěšná. Smrtelně raněný Tristan ze středověké legendy očekává milovanou Isoldu: bílé plachty mají oznámit její příjezd, černé znamenají, že Isolda na lodi není.

Jestliže bílá znamená v některých kulturách konec spojený se

začátkem něčeho nového, symbolizuje zde černá pouhý zánik, pád do nicoty, ze které není návratu. Obecně je to barva neštěstí, smutku, temného tajemství, tabu a magie, ale i zla. Věřilo se, že černá kočka přes cestu přinese smůlu, také spatřit černého havrana bylo zlé znamení, černé slepice sloužily kouzelníkům. Černá patřila Satanovi, knížeti temnot, často ztělesňovanému právě černou kočkou nebo černým kozlem. Satanovi sluhové sloužili černou mši, černá byla barvou hříchu, špatným myšlenkám dodnes říkáme černé. Černá je také barvou moci a chladného násilí. Oblékali se do ní španělstí králové a inkvizitoři, černé byly vlajky pirátů i košile fašistů.

Ve středověku ovšem platila černá i za barvu pokory, skromnosti a odříkání se světských radostí: proto byla zvolena pro roucha kleriků a mnichů. I černá má totiž svou dobrou tvář. Ve východních zemích je zase barvou plodnosti. Černé jsou mraky plné deště, který přináší životodárnou vláhu, černá je barva úrodné země. Černá tma je místem klíčení, vznikání. Proto mívají velké bohyně plodnosti - řecká Déméter, Kybela, Isis, Diana z Efesu i indická Kálí, stejně jako mnohdy křesťanská madona, černou tvář.